

GÖZÜMÜZE Çarpanlar

Yakup
Özdemir

Dün Koca Mimar Sinan'ı andık!..

Dün taş mimarlığının dahl sanat-karı Mimar Sinan Hazretlerinin 379 uncu ölüm yılını andık. Mimar Sinan için ölmüştür demek caiz değildir. Sinan hazretleri, bizlere bıraktığı şaheserleri ile ölmeliğe erişmiş ve ebedileşmiştir.

Çünkü insanlar ancak nesilden ne sile ulaşacak eserleri ile ebedileşirler. Başta peygamberler sonra milleti için her şeyden aziz olan camını feda eden şehitler gelir. Onları takiben insanlığa hizmet eden alimler, fatihler, mucitler gelir. Mimar Sinan hazretleride bırakmış olduğu ölmez eserleri ile ebedileşmiştir. Amma ne yazık ki, bizler onun emanetlerine layık olduğu kıymetli veremiyor bu ecdat yadigarlarına yakışacak şekilde ihtimam gösteremiyoruz. Onun şaheserleri ise bütün heybet ve ihtişamıyla ayakta duruyor.

Mimar Sinan 1483 yılında Kayseri'nin Zile nahiyesinde doğmuştur. Gerçi yaş üzerine ihtilaf varsada yüz beş ya sında ebedi aleme göçtüğüne göre 1483 de doğduğu anlaşılıyor. Mimar Sinan Zileli Yusuf Ağanın oğludur. Gençliğinde İstanbul'a getirilmiş İbrahim Paşa sarayındaki acemi oğlanlar koğuşuna verilerek orada hem iyi bir asker hemde bir sanatkar olarak yetişmişti.

Sinanın gençliği şanlı Türk ordu sında serhatten serhate koşmakla geçmişti. Yavuz Sultan Selim ile İran ve Mısır seferlerinde bulundu. Kanuni Sultan Süleymanla Orta Avrupalara gitti. Oralardaki sanat eserlerini yakinen gördü. Fakat onun ruhumdaki sanat aşkı müstesna bir Türk stilli meydana getirmenin heyecanı ile çarpıyordu. Nihayet bu imkân ona hassa mimarı Yusuf Ağanın ölümü ile verildi. Kanuni Sultan Süleyman, Sinanı Baş mimar ta

yın etti. Artık Mimar Sinan hazretleri için geniş ufuklar açılmıştı. Durmadan çalışıyor her gün bir caminin bir köpürünün temellini atıyor, Hanlar—Hamamlar ve su kemerleri inşa ediyordu. İlk yaptığı caminin Yavuz Sultan Selim Adına İrafeten yapmış olduğu İstanbul'daki Sultan Selim Camii'dir. Padişah «Bana bir cami yap!» diye irade edince nasıl bir olacağını sormuş Sultan Selim gösteriş sevmeyen bir hükümdar olduğu için «Camini Mimar ağa, Cami dediğin nasıl olacak kı, dört duvar bir gubbe!» demiş ve Mimar Sinan da bu camii dört duvar bir gubbe yapmış.

Onun şaheseri Edirne'deki Selimiye derler amma bizim gözümüzde Süleymaniye, şaheserler şaheseridir. Kendisi dahl o şaheserinin gölgesi altında me sudane uyumaktadır. Oradan geçenler kabrinin üstündeki mermer levha üzerinde şair «Sal» nin yazmış olduğu şu kitabeyi okurlar: «Ey eden bir iki gün dünya sarayında. Mekân «Cayl aşayış değildir ademe mülkü cihan» «Han-ı Süleymanın mimarı olup bu merdi Güzin «Yaptı bir cami verir firdevsi alandan Nişan» «Enri şahıyla eyledi su yollarına ihtimam» «Kıldı ab-ı hayatı aleme revan» «Çekmece cesrine bir takı mualla çektiğim» «Ayinedir bu ayın ayı neyi kehkeşan» «Yüzden ziyade eyledi mescidli alt bina.» «Yaptı seksen bir de cami bu merdi kârıdan.» «Yüzden artık yaş yaşadı akıbet kıldı vefat» «Yattığı yerli hûda kılın bağı Cenân» «Ruhletini tarifi sayı dai.» «Ruh için fatiha ih-san ede pirü cihan...»

Mimar Sinanın sanat kudretine bakarsanız ki onuz sene evvel İstanbul'a gelen yabancı mütehassıslar, Süleymaniye'nin gubbesi için «Dünya herçil merçil olsa Süleymaniye'nin gubbesi bir karpuz kaşığı gibi yarılmışcağı ve bir parçayı öpmeyacaktır.» Bütün şairler de yatsın.